

KVARTS om ASBEST!

I början av 80-talet kom det larmrapporter från Bygghälsan angående kvarts. De ansåg att kvarts var lika farligt som asbest.

Som stöd för detta kom AFS

(Arbetarskyddsstyrelsen, nuvarande Arbetsmiljöverket)

ut med nya föreskrifter angående kvarts.

Kvarts finns bl a i betong.

När man borrar, bilar eller slipar betong, frigörs kvarts som finns i dammet.

Kvarts och asbest är några av de grundämnen, där partiklarna blir så små att de kan tränga ner i våra lungblåsor, alveolerna, och förstöra dessa. Det är alveolerna som tar upp syret och syresätter blodet.

Till slut har så många alveoler blivit förstörda att man får nedsatt lungfunktion, det kan sluta med pleura plack, asbestos eller olika sorters cancer eller silikos.

Det man kom fram till var att man måste ta vara på dammet **redan vid källan**. Annars skulle det farliga dammet vara kvar i alla fall!

På det företag jag arbetade åt då, fick jag och en skyddstekniker till uppgift att ta fram hjälpmedel för att uppfylla kraven i de nya föreskrifterna.

Vi kontaktade alla bormaskinsmärken vi kunde få tag på i Sverige.

De flesta besökte vi och förklarade problemen och gav förslag på hur vi ville ha lösningen.

Vi testade flera olika lösningar från tillverkarna på våra arbetsplatser, men de var inte så lyckade.

De flesta gick ut på att man måste ha en stor dammsugare till varje bormaskin annars uppfylldes inte kravet.

En genial lösning!

Då kom en tillverkare med en genial lösning! De hade lyssnat på oss och förstätt våra behov! På mycket kort tid kom **Bosch** med lösningen.

De hade löst det genom en sugfix som man fäster utanpå maskinen. Från den går det en plastslang som ansluts till ett intag på maskinen.

Inne i maskinen sitter ett drivhjul som suger in dammet som sedan skickas ut via ett uttag, där man fäster en engångspapperspåse. Den kastas på avsedd plats, när den är full. Bosch har vidareutvecklat sugfix och bormaskinen sedan dess, men idén är den samma i grunden.

Detta var en så stor framgång för Bosch att de tog över hela marknaden för pneumatiska bormaskiner (proppmaskiner).

Det tycker jag de är värda! De lyssnade till våra behov och kom med en bra lösning. Vi hade också mycket hjälp av Stockholms Maskincentral, **SMC** för att få fram en lösning.

Tårar i ögonen!

Det är med tårar i ögonen som man nu ser hur det kommer stora tillverkare som t ex DeWALT, som inte uppfyller våra behov eller AFS författningssamling, angående kvarts.

Jag rekommenderar!

Jag kan bara rekommendera två maskiner som vi tycker är bra och som vi arbetar med. De har båda Bosch sugfix.

De är Bosch GAH 350 REA och Metabo BHE 6012 R+L.

Med vänlig hälsning!

Gille alias Gilbert Langkjaer